

IN MEMORIAM

ARHIEPISCOPUL EFTIMIE LUCA A TRECUT LA DOMNUL

Înaltpreasfințitul Părinte Eftimie Luca, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului, s-a mutat la Domnul, pe 4 noiembrie. Peste doar câteva zile, în data de 9 noiembrie, ierarbul ar fi împlinit 100 de ani.

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Eftimie s-a născut pe 9 noiembrie 1914, în satul Schitul, comuna Hangu (astăzi comuna Ceahlău), județul Neamț, din părinții Dimitrie și Elena Luca. În perioada 1921-1928, a urmat școala primară în satul natal. După absolvire, a urmat cursurile Școlii de cântăreți din Iași. La vârsta de 20 ani a fost închinoviat la Mănăstirea Slatina, județul Suceava și, ca frate de mănăstire, s-a înscris la Seminarul Teologic Monahal de la Mănăstirea Cernica, pe care l-a absolvit în 1941. În 1945 se înscrie la Facultatea de Teologie de la Suceava, cursuri universitare, pe care avea să le finalizeze la Institutul Teologic Ortodox din București în 1949, unde va obține titlul de licențiat în Teologie, cu calificativul „Magna cum laude”.

Între timp a fost tuns în monahism la Mănăstirea Ciolanu, județul Buzău, hirotonit ierodiacon, în 1941, și ieromonah, în 1947. Pe 1 aprilie 1949, i s-a încredințat stăreția Mănăstirii Bistrița-Neamț pe care avea să o conducă cu iscusită măiestrie până în 1966, iar între anii 1951 și 1960, concomitent cu slujirea de stareț al Mănăstirii Bistrița, a funcționat ca exarh al mănăstirilor din Eparhia Romanului și Hușilor. În această calitate s-a ocupat de reorganizarea vieții monahale, atât pe linie gospodărească, cât și de trăire spirituală. În 1966 este înălțat la rangul de arhimandrit și numit stareț la Mănăstirea „Sfântul Ioan cel Nou” de la Suceava, unde inițiază lucrări de restaurare la Catedrala „Sfântul Gheorghe”, la stăreția și chiliile din incinta mănăstirii. Buna gospodărire a celor două mănăstiri pe care le-a condus timp de peste 22 de ani, grija pentru desfășurarea activităților călugărești potrivit așezămintelor mănăstirești, precum și experiența și meritele adunate de-a lungul anilor prin împlinirea diferitelor responsabilități au făcut ca Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

să-i acorde demnitatea de Arhiepiscop-Vicar al Eparhiei Romanului și Hușilor, fiind hirotonit în ziua de 30 ianuarie 1972.

Timp de șapte ani, a secondat la conducerea eparhiei pe Preasfințitul Episcop Partenie Ciopron și, dând dovadă de adevărată viețuire în Hristos și vrednicie pilduitoare, a fost ales și instalat ca Episcop titular al Eparhiei Romanului și Hușilor, pe 23 aprilie 1978. Activitatea Înaltpreasfinției Sale însumează rezultate deosebite și binecuvântate, ca un crez împlinit prin cuvânt și faptă. Sunt ani deosebiți, ani de muncă, iar roadele acestor nevoițe se văd în mulțimea de mănăstiri și schituri noi, biserici parohiale și filiale înălțate din temelie sau renovate; restaurarea în întregime a Catedralei Arhiepiscopale și a picturii murale realizată în secolele al XVI-lea și al XVII-lea, acoperișul fiind reconstruit în stilul moldovenesc ștefanian; restaurarea clădirilor din incinta Centrului eparhial și a clopotniței, restaurarea casei „Veniamin Costachi”, consolidarea fabricii de lumânări, amenajarea unui paraclis cu hramul „Sfântul Cuvios Antipa de la Calapodești”; redeschiderea Seminarului Teologic „Sfântul Gheorghe”, amenajarea pentru bunurile bibliofile și obiectele de artă veche bisericească colectate de la parohii, a complexurilor muzeistice de la Centrul eparhial și Mănăstirea Bogdana. Toate acestea arată energia investită de Înaltpreasfinția Sa în lucrarea de gospodar desăvârșit. Cuvintele de învățătură adresate clerului și credincioșilor cu ocazia vizitelor pastorale, la hirotonii, la conferințe preoțești, pastoralele, numărul impresionant de articole publicate în revistele central-bisericești și mitropolitane, în diferite publicații și reeditarea revistei de teologie, cultură și spiritualitate a eparhiei, intitulată „Cronica Romanului”, sunt parte din strădaniile Înaltpreasfinției Sale la viața culturală a eparhiei.

Prin hotărâre sinodală, începând cu data de 13 septembrie 2009, eparhia a fost ridicată la rangul de arhiepiscopie, Preasfințitul Părinte Eftimie devenind Arhiepiscop al Romanului și Bacăului.

*

Trupul neînsuflețit al regretatului arhiepiscop a fost depus, pe 4 noiembrie, în Catedrala Arhiepiscopală din Roman, pentru ca toți preoții, monahii și credincioșii care l-au cunoscut să poată veni pentru a-i aduce un ultim omagiu. Cunoscut tuturor ca fiind ierarhul „cel Bun”, cu suflet mare, cu dragoste și râvnă pentru Biserica lui Hristos, pe

care a slujit-o peste 80 de ani, Înaltpreasfinția Sa lasă în cugetul tuturor celor care l-au cunoscut amintiri frumoase, compasiune și multă dragoste.

Slujba de înmormântare, precedată de Sfânta Liturghie, a fost săvârșită pe 6 noiembrie, la Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din Roman. În cadrul acesteia, personalitatea celui mai vârstnic ierarh din Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a fost evocată prin cuvântările Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, IPS Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, și PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, pe care le redăm în cele ce urmează.

UN IERARH ÎNȚELEPT, HARNIC ȘI DARNIC: ARHIEPISCOPUL EFTIMIE AL ROMANULUI ȘI BACĂULUI (1914-2014)¹

„Am aflat cu multă durere în suflet de trecerea din această viață, în ziua de 4 noiembrie 2014, a Înaltpreasfințitului Părinte Eftimie, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului, ierarh venerabil al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, arhipăstor misionar și harnic, apărător înțelept al tradiției ortodoxe românești și al monumentelor istorice bisericești.

Decedat la venerabila vârstă de aproape 100 de ani (fără cinci zile), Arhiepiscopul Eftimie Luca a fost unul dintre cei mai longevivi ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, în general, și ai Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, în special.

Născut pe data de 9 noiembrie 1914, în satul Schitul, comuna Hangu, azi comuna Ceahlău, a devenit din tinerețe monah, diacon și preot slujitor, făcând parte dintr-o generație de harnici slujitori ai Bisericii noastre, fiind coleg la Seminarul Teologic de la Cernica și la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București cu fericitul întru pomenire Patriarh Teoctist, cu Arhiepiscopul Gherasim Cristea, precum și cu Arhimandriții Sofian Boghiu și Grigorie Băbuș.

În vremuri grele a condus Mănăstirile Bistrița-Neamț și Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava, cu multă înțelepciune și hărnicie. La recomandarea Mitropolitului Moldovei și Sucevei Iustin Moiescu, a devenit arhieru vicar al Episcopiei Romanului și Hușilor (pe 30 ianuarie 1972), ajutându-l la conducerea istoricei eparhii pe Episcopul Partenie Ciopron.

După ce a fost întronizat ca Episcop al Romanului și Hușilor (pe 23 aprilie 1978), s-a îngrijit mult de eparhia sa, restaurând vechile biserici și zidind altele noi, în timpurile când instituția Bisericii

¹ Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, la slujba de înmormântare a Arhiepiscopului Eftimie al Romanului și Bacăului, săvârșită în Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din Roman, joi, 6 noiembrie 2014.

a cunoscut multe îngrădiri și umilințe. Statornicia sa în credință l-a ajutat să slujească Biserica în vremuri grele, în contextul ostil religiei din vremea regimului comunist, plin de restricții și presiuni asupra vieții Bisericii. Ca episcop al Eparhiei Romanului a reușit, cu răbdare constantă și înțelepciune practică, să păstreze și să promoveze credința creștină și cultura românească din această istorică zonă a Moldovei.

A refăcut, în decursul anilor, Catedrala arhiepiscopală de la Roman, ctitoria Domnitorului Petru Rareș, redându-i frumusețea de altădată prin împreună-lucrarea cu mari arhitecți, restauratori și pictori (Cișmigiu, Balș, Grimalschi ș.a.), după ce restaurase și consolidase cu mare grijă Catedrala Episcopală de la Huși, bisericile voievodale ale Mănăstirilor „Sfântul Ioan cel Nou” de la Suceava și Bistrița nemțeană, precum și alte mănăstiri și biserici din cuprinsul întinsei sale eparhii.

A sprijinit apariția celor douăsprezece volume ale Vieților Sfinților, în Editura Episcopiei Romanului, cu binecuvântarea și sprijinul său personal, precum și a altor lucrări de spiritualitate ortodoxă cum ar fi: Convorbiri duhovnicești, Vetre de Sihăstrie Românească, Patericul Românesc, ale Părintelui Arhimandrit Ioanichie Bălan.

După 1990, a redeschis mai multe mănăstiri și schituri, a aprobat și încurajat zidirea de noi locașuri de închinare, a îndrumat preoții și monahii, făcându-se tuturor pildă prin faptă, cuvânt rostit și cuvânt tipărit.

În vremea păstoririi noastre la Iași, ca Mitropolit al Moldovei și Bucovinei (1990-2008), Episcopul Eftimie Luca a lucrat cu osârdie și multă căldură sufletească. A răspândit în jurul său lumină și bunătate, pentru că a fost un ierarh harnic și darnic. În 2009, la propunerea noastră, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a ridicat Episcopia Romanului la rang de Arhiepiscopie, cu titulatura Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, iar Chiriarhul acesteia a primit rangul de Arhiepiscop.

Părintele Arhiepiscop Eftimie rămâne în memoria noastră ca fiind un om echilibrat, iubitor de pace și comuniune, un păstor înțelept și milostiv, prin dragostea sa față de credința și tradiția Bisericii, prin bunătatea și darnicia sa părintească, exprimate adeseori atât față de clerici, cât și de credincioșii păstoriți. De aceea, i se mai spunea „Eftimie cel Bun”.

La acest moment de doliu pentru Arhiepiscopia Romanului și Bacăului și pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română, în numele ierarhilor Sfântului Sinod și al nostru personal, adresăm familiei îndurerate, clerului, viețuitorilor din mănăstiri și credincioșilor acestei eparhii, părintești condoleanțe, rugându-ne Domnului nostru Iisus Hristos, Arhiereul Cel Veșnic, să așeze sufletul vrednicului de pomenire Arhiepiscopul Eftimie, în lumina, pacea și iubirea Preasfintei Treimi, în ceata sfinților Săi slujitori, care au binevestit lumii Evanghelia mântuirii și a vieții veșnice.

Veșnica lui pomenire din neam în neam!

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române